

تاریخ امتحان: ۱۴۰۰/۰۲/۲۰ ساعت امتحان: ۹ صبح مدت امتحان: ۷۵ دقیقه نام دبیر: آقای جهانشاهی	باسمه تعالی سازمان آموزش و پرورش استان مرکزی اداره آموزش و پرورش ناحیه دواراک	سوالات امتحان درس: فارسی ۱ پایه: دهم رشته: تجربی - ریاضی
	دبیرستان: امام علی (ع)	نام و نام خانوادگی:

*** توجه *** دانش آموزان عزیز پاسخ سوالات را با خودکار آبی خوش خط و خوانا در برگه ۸.۴ یا برگه امتحانی جداگانه ای نوشته و به پی وی من بفرستید ***

- ۱ (۱) معنی لغات مشخص شده را بنویسید:
 الف) داده تنش بر تن ساحل پله
 ب) هیچ گودالی چنین رفیع ندیده بودم
 ج) زمانه مرا پتک ترگ تو کرد.
 د) از چهره تکیده اش سیه روزی می بازید.
- ۰/۵ (۲) برای واژه مشخص شده بیت زیر در کدام گزینه معادل معنایی وجود دارد؟
 « جولقی ای سر برهنه می گذشت
 با سر بی مو چو پشت طاس و طشت »
 الف) بیدل دیوانه ای در حال شد
 پیش دکان یکی یقال شد
 ب) یکی گنج ویژه به درویش داد
 سراینده را جامه خویش داد
 ج) وقت دم آهنگرار پوشید دلق
 احتشام او نشد کم پیش خلق
 د) زاهد ظاهرپرست از حال ما آگاه نیست
 در حق ما هرچه گوید جای هیچ اکراه نیست
- ۰/۲۵ (۳) املائی درست را از داخل کمانک انتخاب کنید.
 کمان را بمالید رستم به چنگ
 به (شست / شصت) اندر آورد تیر خدنگ
- ۰/۵ (۴) در عبارات زیر، دو غلط املائی وجود دارد آن ها را پیدا کنید و درست شان را بنویسید.
 الف) هم فرقت بود وهم وصلت؛ هم مهنت بود، هم شادی.
 ب) بر حریف مغلوب که تسلیم اختیار کرده، مخزول و نالان استرحام می کرد، رحم نیاورد.
 ۵) در گروه واژگان زیر، سه نادرستی املائی دیده می شود؛ آن ها را یافته و درستشان را بنویسید.
 نسیم صیا - اندوه و ترب - بدر و هنین - عنان و سنان - حائق و ماهر - جزر و مد آب - ضمانم و تالیقات
- ۰/۷۵ (۶) در عبارت زیر حذف را یافته و نوع آن را مشخص کنید.
 نومیدی را در امید بسته دان و امید را در نومیدی.
- ۰/۵ (۷) مطابق الگوی « اسم + مضاف الیه + مضاف الیه » یک گروه اسمی بنویسید
- ۰/۵ (۸) با واژه « تلاش » یک جمله مرکب بسازید.
- ۰/۵ (۹) کاربرد « را » در کدام گزینه متفاوت است؟
 الف) هدیه ها می داد هر درویش را
 ب) کار پاکان را قیاس از خود مگیر
 ج) کاو چو خود پنداشت صاحب دلق را
 د) شیشه های روغن گل را بریخت
- ۰/۵ (۱۰) نهاد و گزاره مصراع مقابل را مشخص کنید: « تجلی هستی است جان کننن من »

۱۱) کدام یک از ترکیب های زیر وصفی و کدامیک اضافی است؟

الف) سرور آزادگان: ب) برترین حماسه:

۱۲) در جمله مقابل نقش دستوری و اژه های مشخص شده را بنویسید «ناتانیل، من به تو شور و شوقی خواهم آموخت»

۱۳) در ابیات زیر ضمایر متصل را بیابید و نقش دستوری آن را مشخص کنید

الف) هر آن که جانب اهل وفا ننگه دارد / خدای در همه حال از بلا ننگه دارد
ب) مخور طعمه جز خسروانی خورش / که جان پادشاه زان خورش پرورش

قصرو فکری (۸/۵ نمره)

۱۴) موارد زیر را به نثر روان برگردانید.

الف) نیکوخوا بهتر هزاربار از نیکورو.

ب) اسب از پهلوی اسبی خود را به کمال نشان می داد.

ج) تا با خاک انس نگیری، راهی به مراتب قرب نداری.

د) سپهر بینداخت و از میدان بگریخت؛ لیکن خروس غالب حرکتی کرد نه مناسب حال درویشان.

ه) تو را «جنوب» نامیدم / ای که رداي حسین را بر دوش / و خورشید کربلا را در بر داری.

و) ریش بر می کند و می گفت «ای دریغ / کافقتاب نعمتم شد زیر میغ»

ز) به پیش سپاه اندر آمد چو گرد / چو رعد خروشان یکی ویله کرد

۱۵) مفهوم کدام بیت به حدیث «الذهر یومان یوم لک و یوم علیک» نزدیک است:

الف) ای مفتخر به طالع مسعود خویشتن / تاثیر اختران شما نیز بگذرد

ب) آب اجل که هست گلوگیر خاص و عام / بر حلق و بر دهان شما نیز بگذرد

ج) بر تیر جورتان ز تحمل سپهر کنیم / تا سختی کمان شما نیز بگذرد

د) ای تو رمه سپرده به چوپان گرگ طبع / این گرگی شبان شما نیز بگذرد

۱۶) مفهوم بیت زیر چیست؟

دوران روزگار به ما بگذرد بسی / گاهی شود بهار دگر گه خزان شود

۱۷) در جمله زیر، نویسنده بر کدام ویژگی های اخلاقی تاکید می کند؟

« اثر غم و شادی پیش مردمان، بر خود پیدا مکن »

۱۸) بیت زیر به چه مفهومی اشاره دارد؟

« جز از جام توحید هرگز ننوشم / زنی گر به تیغ ستم گردن من »

۱۹) کدام بیت بر «تقدیر گرایی» تاکید دارد؟

الف) هر آن که گردش گیتی به کین او برخاست / به غیر مصلحتش رهبری کند ایام

ب) چه وجود نقش دیوار و چه آدمی که با او / سخنی ز عشق گویند و در او اثر نباشد

الف) هر دو نی خوردند از یک ابلخور این یکی خالی و آن پر از شکر

ب) هر دو گون آهو گنبا خوردند و آب زین یکی سرگین شد و زان مشک ناب

(۲۱) در سروده «ای سرزمینی کز خاکت / خوشه های گندم می روید / و پیامبران برمی خیزند»

الف) کدام سرزمین مورد خطاب است؟

ب) مقصود شاعر از مصراع های دوم و سوم چیست؟

(۲۲) جمله «ای کاش عظمت در نگاه تو باشد» را با سروده زیر از سهراب سپهری مقایسه کنید.

«چشم ها را باید شست، جور دیگر باید»

قلمرو ادبی (۴ نمره)

(۲۳) در عبارت زیر کدام آرایه ادبی وجود ندارد؟

«آسمان را دیده ام که در انتظار سپیده دم می لرزید. ستاره ها یک یک، رنگ می باختند. چمنزارها غرق در شبنم بودند»

الف) تشخیص

ب) کنایه

ج) مراعات نظیر

د) تشبیه

(۲۴) کدام بیت آرایه ادبی اغراق ندارد؟

الف) یکی تیر زد بر بر اسپ اوی

ب) که اسپ اندر آمد ز بالا به روی

ب) نمائد ایچ با روی خورشید رنگ

ب) جوش آمده خاک بر کوه و سنگ

ج) خروش سواران و اسپان ز دشت

ز بهرام و کیوان همی برگذشت

د) به گرز گران دست برد اشکیوس

زمین آهنین شد سپهر آبنوس

(۲۵) دو مورد زیر چه آرایه ادبی مشترکی دارند؟

الف) درختان را دوست می دارم که به احترام تو قیام کرده اند.

ب) جو سرو از راستی برزد علم را

ندید اندر جهان تراج غم را

(۲۶) در بیت «لیک چنان خیره و خاموش ماند / کز همه شیرین سخنی گوش ماند» شاعر از چه آرایه ای بهره گرفته است؟

(یک مورد کافی است)

(۲۷) در بیت زیر واژه مشخص شده مجاز از چیست؟

ب) خون گر کنشی خاک من، دشمن من

بجوشد گل اندر گل از گلشن من

(۲۸) مفهوم کنایه های زیر را بنویسید.

الف) مرد میدان بودن:

ب) عنان پیچیدن:

(۲۹) نویسنده هر یک از آثار زیر را بنویسید:

ب) مالدی های زمینی:

الف) اتاق آبی: